

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

BANKACILIK SEKTÖRÜ

“2023 Değerlendirmesi ve 2024 Beklentileri

Hacı Dede Hakan KARAGÖZ

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Şubat, 2024
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	2
2. 2023 YILI DEĞERLENDİRMESİ	2
3. 2024 YILI BEKLENTİLERİ	7
4. KAYNAKÇA.....	8

1. GİRİŞ

2023 yılında birçok ülkenin merkez bankasının izlediği sıkı para politikası, yılın son aylarında yapılan faiz artışlarının durmasını ve enflasyon oranlarının azalmasını sağlamıştır. Merkez bankaları, enflasyon oranının seyrine göre genişletici veya daraltıcı para politikasına karar verecektir.

2022 yılı Mart ayında Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi ile başlayan jeopolitik risklerin, savaşın seyrine göre devam edebileceği varsayılmaktadır. Savaş dolayısıyla Rusya'ya uygulanan ambargo ve Rusya'nın uyguladığı karşı ambargolar, küresel ticareti olumsuz etkilemeye devam edecektir. Ayrıca 2023 yılı Ekim ayında İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırıları ve bunun sonucu olarak son dönemde Yemen'deki Husilerin Kızıldeniz'deki gemileri hedef alması, küresel düzeyde gemi trafiğinde sıkıntıya neden olmuş ve alternatif ticaret rotaları navlun fiyatlarının hızlı artmasına neden olmuştur.

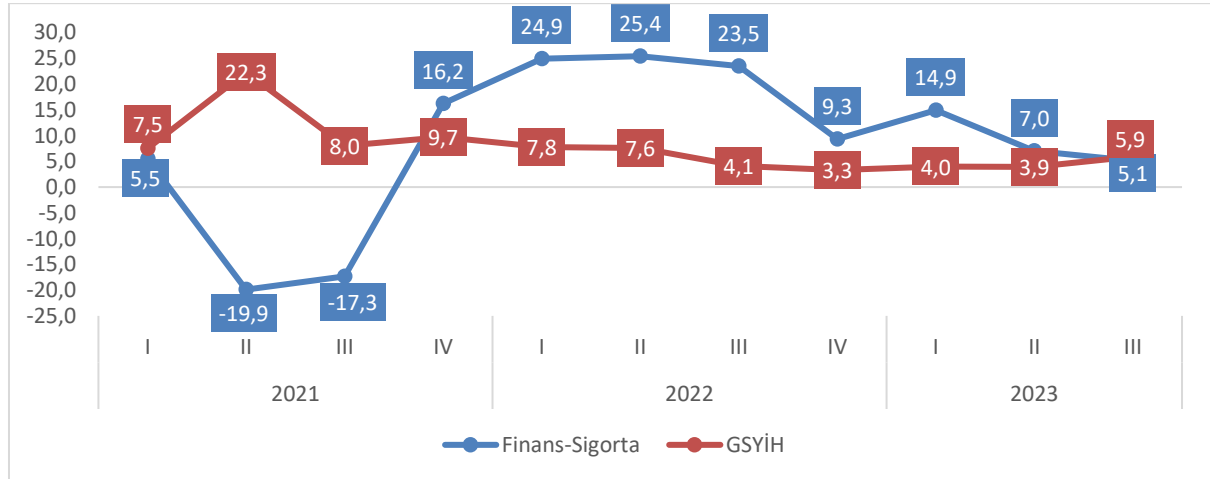
Bu çalışmada bankacılık sektörünün 2023 yılındaki mevcut durumu ve 2024 yılında sektörün beklentileri ele alınmaktadır.

2. 2023 YILI DEĞERLENDİRMESİ

2023 yılının üçüncü çeyreğinde Türkiye ekonomisi %5,9 oranında büyürken finans ve sigortacılık sektörü %5,1 oranında büyüme eğilimi göstermiştir. Buna istinaden Türkiye ekonomisi 2,1 trilyon TL'lik; finans kesimi 106,2 milyar TL'lik ise ekonomik büyüklüğe ulaşmıştır. 2022 yılı üçüncü çeyreği itibariyle 81,7 milyar TL'lik ekonomik büyüklüğe sahip olan sektör 2023 yılı üçüncü çeyreği itibariyle 89 milyar TL'lik büyüklüğe ulaşmıştır.

Son 11 çeyreklik döneme bakıldığında, Türkiye'nin büyüme oranının devamlı pozitif büyüme gösterdiği görülmektedir. Finans ve sigortacılık sektörünün ise bu dönemde 2021 yılının 2. ve 3. çeyrekleri dışında pozitif büyüme sergilediği ve genel olarak ülkenin büyüme oranından daha fazla büyüme kaydettiği görülmektedir.

Grafik 1. Dönemlere Göre GSYİH ve Finans Sigorta Sektörünün Büyüme Oranları

Kaynak: TÜİK

Bankacılık Sektörü 2023 Değerlendirmesi ve 2024 Beklentileri

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) verilerine göre 2023 yılında Türkiye’de toplam 54 bankanın 9.497 şubesi faaliyet göstermektedir. Banka çalışan sayısı ise bir önceki yıla göre %0,2 oranında artarak 189.112 kişiye ulaşmıştır.

2020 yılında şube sayısı 10.000 altına düşen bankaların, son beş yıldır şube sayısındaki azalma trendi sürmektedir. 2018 yılında 47 bankanın 10.454 adet şubesi bulunurken 2023 yılında 54 bankanın 9.497 şubesi bulunmaktadır. 2018 yılında bankaların çalışan sayısı ise 192.313 iken 2023 yılında 189.112’ye gerilemiştir. Ayrıca çalışan sayısı 2021 yılına kadar düşerken bu yıldan itibaren yükselmeye başlamıştır. Şube sayısının azalmasında 1 Ocak 2022 yılında yürürlüğe giren dijital bankalara ilişkin mevzuatın etkin olduğu düşünülmektedir.

Tablo 1. TBB Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

Yıl	Banka Sayısı	Şube Sayısı	Çalışan Sayısı
2018	47	10.454	192.313
2019	47	10.199	188.837
2020	48	9.939	186.612
2021	51	9.792	185.248
2022	52	9.661	188.660
2023	54	9.497	189.112

Kaynak: TBB

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre Aralık 2023 dönemi itibariyle, Sektörün toplam aktif büyüklüğü 23,5 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2023 yılında sektörün aktif büyüklüğü 2022 yılına göre 9,1 trilyon TL artış göstermiştir.

Aralık 2023 itibariyle en büyük aktif kalemlerini 11,6 trilyon TL ile krediler ve 3,9 trilyon TL ile menkul değerler oluşturmuştur. 2023 yılında yıllık bazda aktifler %64, krediler %54, menkul kıymetler ise %67,6 oranında artış göstermiştir.

Bankaların en büyük fon kaynağı olan mevduatlara bakıldığında ise, 2022 yılına göre %67,6 oranında artış göstererek 14,8 trilyon TL’ye yükseldiği görülmektedir.

Sektörün diğer verilerine bakıldığında;

- Özkaynaklar %50,8,
- Dönem net karı %39,3,
- Takipteki alacaklar ise %2,1 oranında artmış,
- Sermaye yeterlilik oranı ise değişmemiştir.

Bankacılık Sektörü 2023 Değerlendirmesi ve 2024 Beklentileri

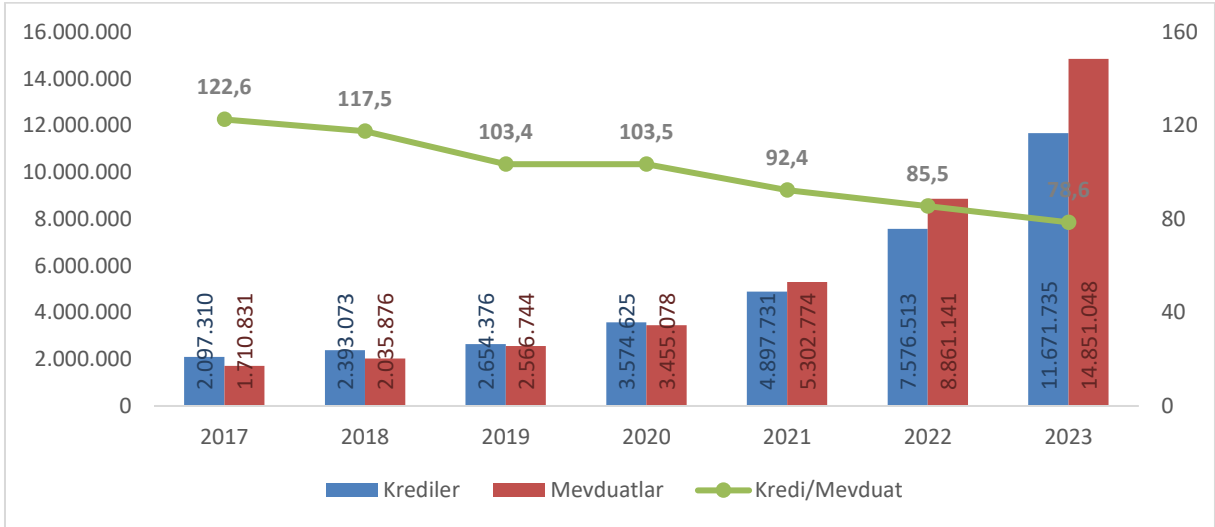
Tablo 2. Bankacılık Sektöründe Mevcut Durum (Milyon TL)

(Milyon TL)	Aralık 22	Aralık 23	DEĞİŞİM	
			Tutar	(%)
Aktif Toplamı	14.344.402	23.519.337	9.174.935	64,0
Krediler	7.580.668	11.677.135	4.096.467	54,0
Takipteki Alacaklar	163.410	191.893	28.483	17,4
Menkul Değerler	2.368.546	3.969.830	1.601.284	67,6
Mevduat	8.861.141	14.851.970	5.990.829	67,6
Özkaynaklar	1.407.074	2.121.581	714.507	50,8
Dönem Kar / Zararı	433.457	603.634	170.177	39,3
Sermaye Yeterliliği Standart Oranı * (%)	19	19	0	0

Kaynak: BDDK, Türk Bankacılık Sektörünün Konsolide Olmayan Ana Göstergeleri (Aralık 2023)

2023 yılında Türkiye’de kullanılan krediler bir önceki yıla göre %54,1 artarak 11,6 trilyon TL’ye, mevduatlar ise %67,6 oranında artarak 14,8 trilyon TL’ye yükselmiştir. Kredi mevduat oranı (KMO), bankaların likidite durumunu ölçmek amacıyla takip edilen göstergelerden bir tanesidir. Oran, bankaların bilançolarındaki en önemli varlık kalemi olan kredilerin, temel fonlama kaynağı olan mevduatlar ile ne ölçüde karşılandığını göstermektedir. Bu oran 2017 yılında %122,6 düzeyinde iken 2023 yılında %78,6 seviyesine düşmüştür.

Grafik 2. Krediler, Mevduatlar ve Kredi/Mevduat Oranı

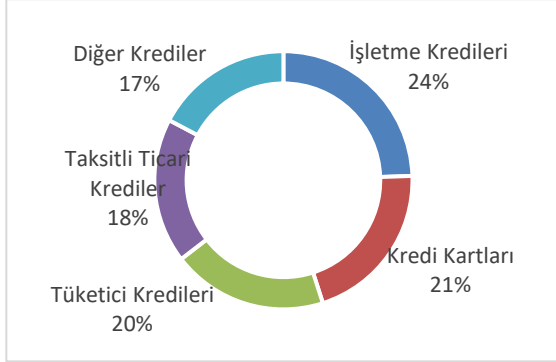
Kaynak: BDDK

2023 yıl sonu itibarıyla toplam krediler 11,6 trilyon TL’ye yükselmiştir. Krediler bir önceki yıla göre %54,1 oranında artış göstermiştir. Kredilerin %49’unu işletme ve tüketici kredileri oluşturmaktadır. 2023 yılında 1,9 trilyon TL’lik işletme kredilerine karşılık 1,5 trilyon TL’lik

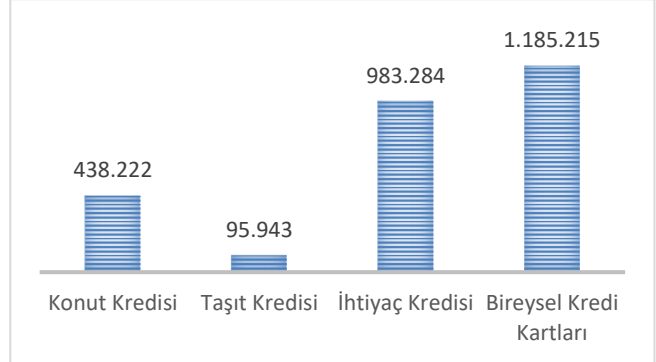
Bankacılık Sektörü 2023 Değerlendirmesi ve 2024 Beklentileri

tüketici kredisi kullanılmıştır. Tüketici kredilerinin içerisinde ise ilk sırada 983 milyar TL'lik kredi hacmi ile ihtiyaç kredisi yer almaktadır. İhtiyaç kredisinin ardından 438 milyar TL'lik kredi hacmiyle konut kredisi gelmektedir. 2023 yılı Aralık ayı itibariyle bireysel kredi kartları 1,1 trilyon TL'lik değere ulaşmıştır.

Grafik 3. Kredilerde İlk Beş Kredi Türü

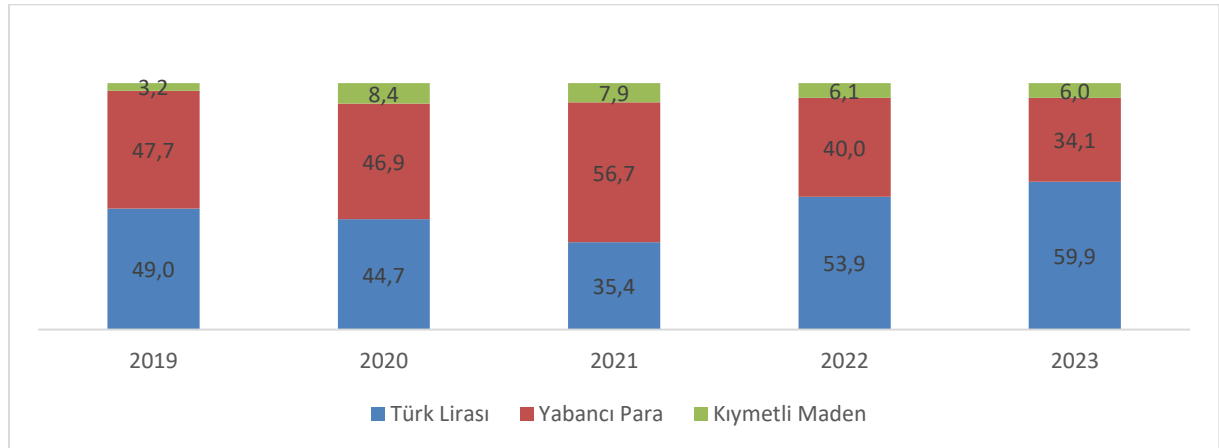
Grafik 4. Tüketici Kredilerinin Dağılımı (%)

Kaynak: BDDK

Mevduatların alt kırılımlarına bakıldığında toplam mevduat içerisinde yabancı para ve kıymetli madenler mevduatının payı 2022 yılında %46,1 iken 2023 yılında bu oran %40,1'e gerilemiştir. TCMB tarafından 30 Aralık 2022 tarihinde yayımlanan "2023 Yılı Para Politikası ve Liralaşma Stratejisi" çalışmasında, bankacılık sisteminin varlık ve yükümlülük açısından TL ağırlığının kalıcı artırılması hedefi konulmuş ve 2023 yılı için liralaşma hedefi %60 olarak belirlenmiştir. 2023 yılı bankacılık sektörünün mevduat dağılımında TL'nin payı %59,9 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 5. Mevduatların Dağılımı

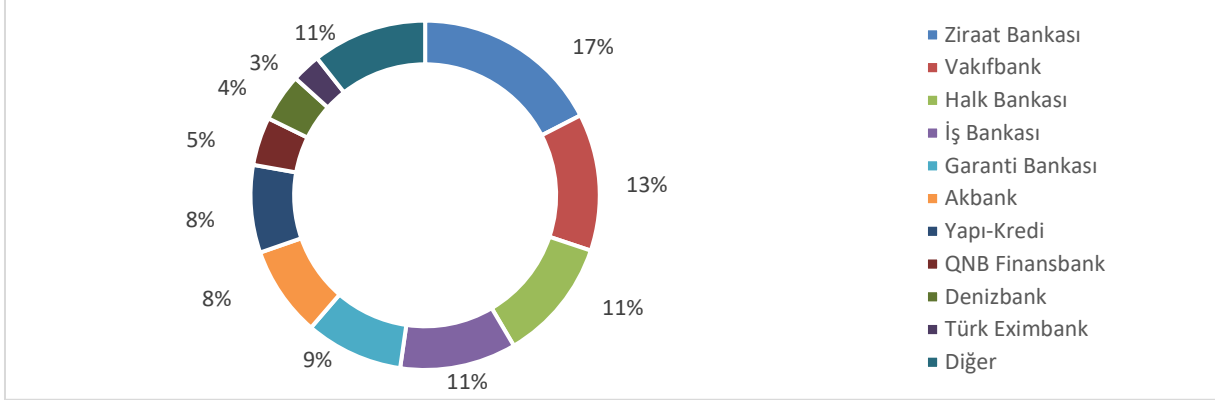
Kaynak: BDDK

Bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü, 2023 yılının ilk dokuz ayında 19,3 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Aktif büyüklük açısından ilk üç banka 2023 yılı Eylül ayı itibariyle; 3,3 trilyon

Bankacılık Sektörü 2023 Değerlendirmesi ve 2024 Beklentileri

TL'lik aktif toplamıyla Ziraat Bankası, 2,4 trilyon TL'lik aktif toplamıyla Vakıfbank ve 2,1 trilyon TL'lik aktif toplamıyla Halk Bankası gelmektedir. Bankacılık sisteminde ilk 5 banka toplam aktif büyüklüğünün %61,3'ünü, ilk 10 banka %89,3'ünü temsil etmektedir.

Grafik 6. Bankacılık Sektörü Aktif Büyüklük Payları (%)

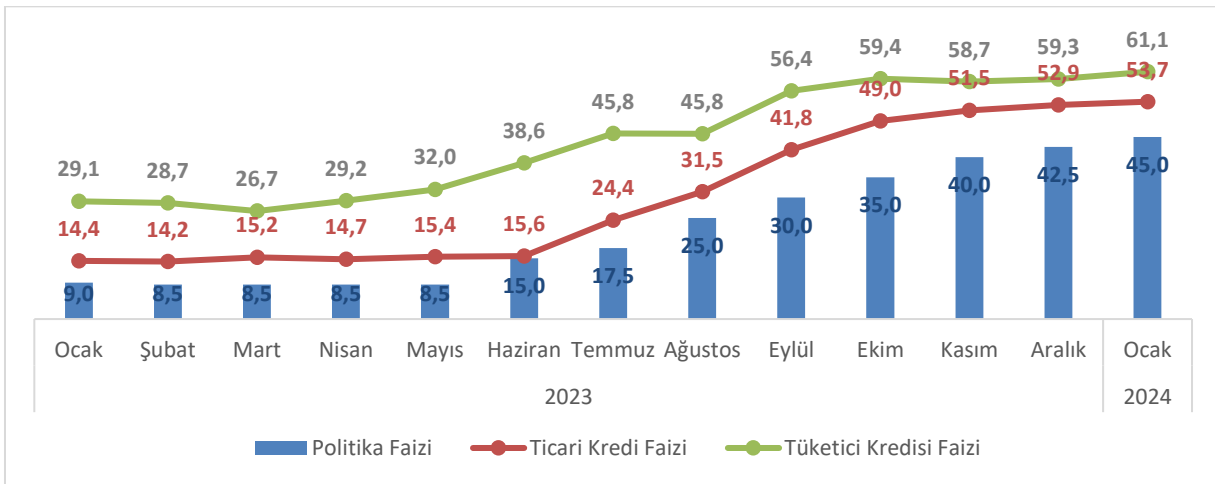

Kaynak: TBB

2023 Mayıs ayında Türkiye'de yapılan genel seçimler ve ardından göreve gelen yeni yetkililer ile birlikte enflasyonla mücadeleyle yönelik olarak politika faizi %8,5 düzeyinden 3400 baz puan artışla yılın sonunda %42,5 düzeyine çıkarılmıştır.

Politika faizindeki bu artışa paralel olarak bankalar tarafından kullanılan ticari krediler, Mayıs 2023 tarihinde ortalama %15,4 seviyesinden Aralık 2023 tarihinde ortalama %52,9 seviyesine yükselmiştir. Benzer bir eğilim tüketici kredilerinde de yaşanmıştır. Bu, Merkez Bankasının uyguladığı sıkı para politikasının bir sonucu olarak parasal sıkılaştırmanın bir sonucudur.

Grafik 7. TCMB ve Piyasa Faizleri

Kaynak: BDDK

3. 2024 YILI BEKLENTİLERİ

Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan “Orta Vadeli Program (2024-2026)” raporunda finansal istikrar başlığı altında; tasarrufların artırılması, sermaye piyasalarının geliştirilerek finansmana erişimin kolaylaştırılması ve finansal okuryazarlığın yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2024 yılında bankacılık sektörüne yönelik politikalar ve alınacak tedbirlerden bazıları şu şekilde sıralanmaktadır:

- Türk lirası cinsi yatırım araçlarının cazibesi ve çeşitliliği artırılabacak,
- Kredi kartı kullanımı parasal istikrarı etkilemeyecek şekilde yeniden düzenlenecek,
- KKM'nin mevduatlar içindeki ağırlığı azalacak,
- YUVAM hesabının yaygınlığı ve etkinliği artırılabacak,
- Yastık altı altınların ekonomiye kazandırılması için Fiziki Altın Tasarruf Sistemi (FATSİ) yaygınlaştırılacak,
- Dijital Türk Lirası kullanıma sunularak yaygınlaştırılacak,
- Tamamlayıcı Uzun Süreli Bakım Sigortası oluşturulacaktır.

2024 yılı Kasım ayında yapılacak ABD seçimleri, küresel piyasaların dikkatle izleyeceği bir süreç olarak karşımıza çıkacaktır. Başkanlık seçimlerini kazanacak kişinin uygulayacağı ekonomi politikaları Dünya ekonomisini yakından ilgilendirecek konu başlıkları arasında yerini almaktadır. Yeni seçilecek başkanın ABD'nin ticari ortaklarına bakış açısı ve jeopolitik risklere karşı vereceği tepkiler önem arz edecektir. Bir önceki ABD başkanı Donald Trump döneminde Çin'e karşı uygulanan ticaret savaşları, Kongre'de yaşanan azil süreci, kongre baskını gibi süreçler, küresel piyasalara etki eden unsurlar olarak karşımıza çıkmıştı.

2024 yılında ayrıca şirketler için enflasyon muhasebesi uygulanmaya başlanacaktır. Bununla birlikte mali tabloların yüksek enflasyon etkisinden arındırılması ve vergileme üzerindeki enflasyondan kaynaklı olumsuzlukların giderilmesi hedeflenmektedir. Enflasyonun şirketler üzerindeki en büyük etkisi, kar rakamlarının olduğundan yüksek görünmesi ve bunun sonucunda yüksek vergi verenlerin sermaye kaybına uğramasıdır. Bu durumda, finansman ihtiyacı doğmakta ve şirketleri tehlikeye sokmaktadır. Enflasyon düzeltilmesinin şirketlere etkisi iki şekilde ortaya çıkacaktır: İlki özkaynağı güçlü şirketlerde gider yönlü ve zarar artırıcı, ikincisi ise borçlu ve öz sermayesi zayıf şirketlerde gelir yönlü ve kar artırıcı etkidir.

Para Dergisi'nde yayımlanan “Bankaların 2024 Rotası” makalesine göre Banka CEO'larının 2024 yılına ilişkin sektör beklentileri şu şekilde sıralanabilir:

- Bankaların karlılığı, enflasyonun altında kalmaya devam edecek. Buna karşılık sektör bu olumsuz durumdan kurtulmaya çalışacak.

- Artan zorunlu karşılık oranları ve KKM dönüşüm hedeflerinin getirdiği yükler nedeniyle fonlama maliyetini doğru yönetmek sektörün en önemli gündemlerinden biri olacak.
- Yerel seçimlerin ardından yabancı sermaye girişleri hızlanacak.
- Kur Korunmalı Mevduat (KKM) kapsamında dövizden Türk lirasına dönüşler hızlandı, KKM sona erecek.
- Dolar kuru beklentisi OVP'ye paralel olacak. Türk lirasının enflasyonun altında nominal olarak değer kaybetmeye devam etmesi bekleniyor.
- 2024 yılında parasal sıkılaşma ve büyümedeki dengelenme ile uyumlu, enflasyonun altında bir Türk lirası kredi büyümesi olacak.
- Takipteki alacakların bir miktar artması bekleniyor. İlk yansımaları kredi kartları ve bireysel kredilerde görülecek.
- Mevduat faizleri, TCMB para politikaları ve enflasyona paralel seyredecek. Yıl genelinde yüzde 40 ve üzerinde seyretmesi bekleniyor.
- Bankaların yeni şube açılışları ve eleman alımları yatay bir seyir izleyecek.
- Bankaların mobil kanallara yatırımları artacak.
- Açık bankacılıkta rekabet artacak. Bankaların, fintech şirketleri ile iş birlikleri çoğalacak.
- Açık bankacılıktan açık finansa geçiş olacak. Yani banka müşterileri; ödeme işlemlerinin yanı sıra kredi, BES ve sigorta gibi hizmetleri tek bir platformdan yapabilecek.
- Yapay zekâ ve Web 3.0 ekseninde blokzincir teknolojileri başta olmak üzere, süper uygulama yaklaşımı ve görünmez bankacılık alanları çok daha öne çıkacak ve bankaların büyümesinde kritik rol oynayacak.

4. KAYNAKÇA

- Alnus Yatırım, 2024 Beklenti Raporu
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)
- Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programları
- Garanti BBVA Yatırım, Finansal Piyasalar Stratejisi 2024 Raporu
- Orta Vadeli Program (2024-2026)
- Para Dergisi, Bankaları 2024 Rotası Makalesi
- TCMB Enflasyon Raporları
- Türkiye Bankalar Birliği (TBB)